

ఆంధ్రప్రదేశ్ హైకోర్టు

శుక్రవారం , జూలై మొదటి రోజు,రెండు వేల ఇరవై రెండు

ప్రస్తుతం

గౌరవనీయులైన శ్రీ జస్టిస్ నిఘానాల జయసూర్య

సివిల్ రివిజన్ పిటిషన్ నెంబరు: 1319 ఆఫ్ 2021

మధ్య:

1. సిడాగం సంజీవ్, ఎస్సై దొరయ్య(35), ఓసీసీ టీచర్, రియో D.No 15-25, గొల్లలమెట్ట రోడ్డు, కొత్తపేట, బాలుర వసతి గృహం సమీపంలో, ఏలేశ్వరం, ఏలేశ్వరం మండలం, తూర్పుగోదావరి జిల్లా

... పిటిషనర్(లు)

మరియు:

1. ఆకుల వెంకట లక్ష్మి, సిడాగం సంజీవ్, డి/ఓ ఆకుల రామకృష్ణ, వయస్సు 26 సంవత్సరాలు, ఓసీసీ-గృహిణి, ఆర్/ఓ D.No 2-27, గండరాడ, కోరుకొండ, తూర్పు గోదావరి జిల్లా.

2. గాలి రాజ్కుమార్, ఎస్సై, 26 ఏళ్లు, మున్సిపల్ టీచర్, మున్సిపల్ ఎలిమెంటరీ స్కూల్, అల్లం వారి వీధి, సామర్లకోట, తూర్పుగోదావరి జిల్లా..

... ప్రతిస్పందకులు

పిటిషనర్ తరపు న్యాయవాది: కేవీ శేషగిరిరావు

ప్రతివాదుల తరపు న్యాయవాది: టీవీ జగ్గిరెడ్డి

కోర్టు ఈ క్రింది వాటిని చేసింది: ఉత్తర్వు

అమరావతిలో ఏపీ హైకోర్టు

సివిల్ రివిజన్ పిటిషన్ నెం.1319 ఆఫ్ 2021

మధ్య:

సిడాగం సంజీవ్, ఎస్సై దొరయ్య, వయస్సు 35, వృత్తి: ఉపాధ్యాయుడు, ఆర్డీవో డి.నం.15-25, గొల్లలమెట్ట రోడ్డు, కొత్తపేట, బాలుర వసతిగృహం సమీపంలో, ఏలేశ్వరం, ఏలేశ్వరం మండలం, తూర్పుగోదావరి జిల్లా.

.... అర్జీదారు

మరియు

- 1) ఆకుల వెంకట లక్ష్మి, సిడాగం సంజీవ్, ఆకుల రామకృష్ణ, వయస్సు 26 సంవత్సరాలు, వృత్తి: గృహిణి, ఆర్/ఓ డి.నెం.2-27, గండ్రాడ, కోరుకొండ, తూర్పుగోదావరి జిల్లా.
- 2) గాలి రాజ్ కుమార్, ఎస్సై, వయస్సు 26 సంవత్సరాలు, మున్సిపల్ టీచర్, మున్సిపల్ ఎలిమెంటరీ స్కూల్, అల్లం వారి వీధి, సామర్లకోట, తూర్పుగోదావరి జిల్లా.

.... ఉత్తరవాది

తీర్పు వెలువడిన తేదీ: 01-07-2022

గౌరవనీయులైన శ్రీ జస్టిస్ నినాల జయసూర్య

1. స్థానిక వార్తాపత్రికల రిపోర్టర్లు అవును/కాదు తీర్పులను చూడటానికి అనుమతించవచ్చా?
2. తీర్పు కాపీలు లా రిపోర్టర్లు/జర్నల్స్ కు అవును/కాదు మార్క్ చేయబడి ఉంటాయా?
3. తీర్పు యొక్క న్యాయమైన కాపీని చూడాలని వారి లేడీషిప్ / లార్జిస్ కోరుకుంటున్నారా?

నినాల జయసూర్య, జె.

గౌరవనీయులైన శ్రీ జస్టిస్ నినాల జయసూర్య

సివిల్ రివిజన్ పిటిషన్ నెం.1319 ఆఫ్ 2021

తేది : 01.07.2022

సిదగం సంజీవ్

.... అర్జీదారు

మరియు

ఆకుల వెంకట లక్ష్మి, మరొకరు

.... ఉత్తరవాది

పిటిషనర్ తరపు న్యాయవాది : కె.వి.శేషగిరిరావు

ప్రతివాదుల తరపు న్యాయవాది : టి.వి.జగ్గిరెడ్డి, ఎ.ఎస్.సి.బోస్

రిఫర్ చేసిన కేసులు : -

గౌరవనీయులైన శ్రీ జస్టిస్ నిఘానాల జయసూర్య

సివిల్ రివిజన్ పిటిషన్ నెం.1319 ఆఫ్ 2021

ఉత్తర్యు:

తూర్పుగోదావరి జిల్లా కాకినాడలోని 3వ అదనపు సీనియర్ సివిల్ జడ్జి పైలుపై 2018 హెచ్ఎంవోపీ నెం.274లో 31.03.2021 నాటి డాకెట్ ఆర్డర్లై అభ్యంతరాలు వ్యక్తం చేస్తూ ప్రస్తుత రివిజన్ పిటిషన్ దాఖలైంది.

పిటిషనర్ తరపు న్యాయవాది కె.వి.శేషగిరిరావు తరపున పాలంకి రామమోహన్ రావు, మొదటి ప్రతివాది తరపున న్యాయవాది టి.వి.జగ్గిరెడ్డి వాదనలు వినిపించారు. నోటీసు ఇచ్చినప్పటికీ, 2 వ ప్రతివాది తరపున ఎవరూ హాజరు కాలేదు.

3. ఇందులో పిటిషనర్ మొదటి ప్రతివాది భర్త. హిందూ వివాహ చట్టం- 1955లోని సెక్షన్ 13(1)(బి) ప్రకారం పిటిషనర్, మొదటి ప్రతివాది మధ్య వివాహితర సంబంధం కారణంగా వివాహాన్ని రద్దు చేయాలని కోరుతూ తూర్పుగోదావరి జిల్లా కాకినాడ 3వ అదనపు సీనియర్ సివిల్ జడ్జి పైలుపై 2018 జీవో నెం.274 దాఖలు చేశారు. సదరు ఓపీలో మొదటి ప్రతివాది కౌంటర్ దాఖలు చేసి, దానిపై పోటీ చేశారు. పిటిషనర్ ప్రధాన ఓపీతో కలిసి 15.08.2018 నాటి ఒరిజినల్ రెసిడెన్స్ సర్టిఫికేట్, ప్రతివాదుల 10 ఫోటోల ఒరిజినల్స్, సీడీ, ఈ-మెయిల్ స్క్రీన్ షాట్తో కూడిన కొన్ని డాక్యుమెంట్లను దాఖలు చేశారు. ఆ డాక్యుమెంట్లను మార్క్ చేయకపోవడంతో పిటిషనర్ తనను రీకాల్ చేయాలని, ఆ డాక్యుమెంట్లను ఎగ్జిబిషన్లుగా గుర్తించాలని 2020 ఐఎస్ నెం.40లో దరఖాస్తు చేసుకున్నారు. ఈ దరఖాస్తులో మొదటి ప్రతివాది కౌంటర్ దాఖలు చేశారు, కానీ సదరు ఐఎ విచారణ సమయంలో హాజరు కాలేదు. ఈ విషయాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకున్న ట్రయల్ జడ్జి కౌంటర్ ను పరిశీలించిన తర్వాత 17.12.2020 నాటి ఉత్తర్యుల ద్వారా సదరు దరఖాస్తును అనుమతించారు. ఆ తర్వాత డాక్యుమెంట్లను మార్క్ చేసే సమయంలో 1వ ప్రతివాది తరపు న్యాయవాది అభ్యంతరం వ్యక్తం చేయగా, పిటిషనర్ తనను తాను రీకాల్ చేసుకోవడానికి, 2020 ఐఎ నెం.40లో పేర్కొన్న డాక్యుమెంట్లను మార్క్ చేసే హక్కు లేదని కోర్టు పేర్కొంది. సీడీ, ఈ-మెయిల్ కాపీతో ఫోటోలను స్వీకరించాలంటే పిటిషనర్ ఇండియన్ ఎవిడెన్స్ యాక్ట్ సెక్షన్ 65-బీ కింద పేర్కొన్న ఆవశ్యకతను నిర్ధారించాల్సి ఉంటుందని, అయితే పిటిషనర్

సెక్షన్ 65-బి కింద పేర్కొన్న షరతులను నెరవేర్చలేదని, ఇండియన్ ఎవిడెన్స్ యాక్ట్ సెక్షన్ 65-బి కింద సర్టిఫికేట్ సమర్పించడంలో విఫలమయ్యారని త్రయల్ జడ్జి అభిప్రాయపడ్డారు. సీడీ, ఈ-మెయిల్ ఆన్ లైన్ కాపీతో 10 ఫోటోలను సేకరించే విధానాన్ని నిర్ధారించడంలో పిటిషనర్ విఫలమయ్యారని, అందువల్ల డాక్యుమెంట్ల ఆమోదయోగ్యతను నిర్ధారించడంలో పిటిషనర్ విఫలమయ్యారని త్రయల్ జడ్జి అభిప్రాయపడ్డారు. ఈ ఉత్తర్వుతో విసిగిపోయిన పిటిషనర్/భర్త ప్రస్తుత రివిజన్ పిటిషన్ కు ప్రాధాన్యమిచ్చారు.

4. పిటిషనర్ తరపు న్యాయవాది వాదనలు వినిపిస్తూ త్రయల్ కోర్టు ఇచ్చిన ఉత్తర్వులు తనకు అప్పగించిన అధికార పరిధిని వినియోగించడంలో విఫలమయ్యారని, అందువల్ల దాన్ని కొట్టివేయాల్సి ఉంటుందని వాదించారు. పిటిషనర్ను వెనక్కి పిలిపించి డాక్యుమెంట్ల ఒరిజినల్స్ను మార్క్ చేయాలని కోరుతూ 2020 ఐ.ఎ.నెం.40ని 17.12.2020న అనుమతించారని, అయినప్పటికీ పిటిషనర్ కేసును నిర్ధారించడంలో కీలకమైన డాక్యుమెంట్ల మార్కింగు అనుమతించకుండా పిటిషనర్ విఫలమయ్యారని, పిటిషనర్ డాక్యుమెంట్ల ఆమోదయోగ్యతను నిరూపించడంలో విఫలమయ్యారనే కారణంతో త్రయల్ జడ్జి విఫలమయ్యారని ఆయన వాదించారు. సీడీ, ఈ-మెయిల్ ఆన్ లైన్ కాపీతో ఫోటోలను స్వీకరించాలంటే పిటిషనర్ ఎవిడెన్స్ యాక్ట్ సెక్షన్ 65-బి ప్రకారం డాక్యుమెంట్లను మార్కింగ్ చేసే షరతులను పాటించాల్సి ఉంటుందని త్రయల్ కోర్టు నిర్ధారణకు వచ్చిందని ఆయన పేర్కొన్నారు. డాక్యుమెంట్ల ఆమోదయోగ్యతను గుర్తించడంలో పిటిషనర్ విఫలమయ్యారని, వాటిని మార్క్ చేయడానికి ముందే త్రయల్ కోర్టు తప్పు చేసిందని ఆయన వాదించారు. ఎవిడెన్స్ యాక్ట్ లోని సెక్షన్ 65-బి కింద ప్రతిపాదించిన షరతులను నెరవేర్చడానికి మరియు పత్రాలను మార్క్ చేయడానికి పిటిషనర్ కు త్రయల్ కోర్టు కనీసం అవకాశం ఇచ్చి ఉండాల్సిందని, కానీ త్రయల్ కోర్టు ఈ విషయాన్ని సరైన కోణంలో పరిగణనలోకి తీసుకోవడంలో విఫలమైందని ఆయన వాదించారు. సీడీ, ఈ-మెయిల్ ఆన్ లైన్ కాపీ తదితరాలతో కూడిన 10 ఫోటోలను సేకరించే విధానాన్ని ఏర్పాటు చేయడంలో పిటిషనర్ విఫలమయ్యారని, ఇది సరికాదని త్రయల్ కోర్టు అభిప్రాయపడిందని ఆయన పేర్కొన్నారు. తన వాదనలకు మద్దతుగా కర్ణాటక లోకాయుక్త పోలీస్ స్టేషన్, బెంగళూరు వర్సెస్ ఎం.ఆర్.హిరేమర్ 1 గౌరవ సుప్రీంకోర్టు ఇచ్చిన తీర్పుపై విశ్వాసం ఉంచారు. ఏదేమైనా, డాక్యుమెంట్ల మార్కింగు తిరస్కరించడానికి బదులుగా, ఎవిడెన్స్ యాక్ట్ సెక్షన్ 65-బి ప్రకారం ధృవీకరణ పత్రం యొక్క

కాపీని దాఖలు చేయడానికి పిటిషనర్కు వీలు కల్పించడానికి ట్రయల్ కోర్టు కొంత సమయం ఇచ్చి ఉండాలిందని న్యాయవాది వాదించారు. పైన పేర్కొన్న వాదనలను వినిపించిన న్యాయవాది, సవాలు కింద ఉత్తర్వులను పక్కనపెట్టడం ద్వారా సి.ఆర్.పి.ని అనుమతించాలని కోరుతున్నాడు.

5. కొంటర్లోని సంబంధిత పేరాగ్రాఫ్లను ప్రతివాది తరపు న్యాయవాది కోర్టు దృష్టికి తీసుకువస్తూ, ఎలక్ట్రానిక్ రికార్డులను అనుమతించే ఇండియన్ ఎవిడెన్స్ యాక్ట్ సెక్షన్ 65-బి ప్రకారం పిటిషనర్ ఎటువంటి ధ్రువీకరణ పత్రాన్ని సమర్పించలేదని వాదించారు. డాక్యుమెంట్ లతో పాటు కంపెనీ యొక్క సర్టిఫికేట్ దాఖలు చేయబడకపోతే, దానిని అందుకోలేమని అతడు సమర్పిస్తాడు. డాక్యుమెంట్ల తారుమారును నివారించడానికి, సర్టిఫికేట్ దాఖలు చేయడం చట్టం ద్వారా సూచించబడిందని, దానిని తొలగించలేమని ఆయన వాదించారు. 2020 ఐ.ఎ.నెం.40లోని దరఖాస్తును వ్యతిరేకిస్తూ కొంటర్లోని వివిధ అంశాలను ఈ కోర్టు దృష్టికి తీసుకువచ్చిన న్యాయవాది, గత ప్రెసిడెంట్ అధికారి పత్రాలను మార్క్ చేయడానికి నిరాకరించారని, అందువల్ల పిటిషనర్ ప్రస్తుత దరఖాస్తును కొనసాగించలేరని పేర్కొన్నారు. ఏదేమైనా, దిగువ కోర్టు ఎటువంటి అవకతవకలకు పాల్పడలేదని లేదా రివిజన్ కింద ఉత్తర్వు వికృతంగా ఉందని, భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 227 కింద అధికారాలను ఉపయోగించడంలో ఈ కోర్టు జోక్యం చేసుకోవాల్సి ఉంటుందని న్యాయవాది వాదించారు. అన్వర్ పీవీ వర్సెస్ పీకే బషీర్ అండ్ అదర్స్ 2, సోనూ @ అమర్ వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ హరియాణా 3 కేసులో సుప్రీంకోర్టు ఇచ్చిన తీర్పును పరిగణనలోకి తీసుకున్న న్యాయవాది రివిజన్ కింద ఉత్తర్వుల్లో జోక్యం చేసుకోవాల్సిన అవసరం లేదని, తదనుగుణంగా దానిని కొట్టివేయాలని కోరారు.

6. విద్వాంసులిద్దరి వాదనలను పరిగణనలోకి తీసుకుని, రికార్డుల్లో ఉన్న అంశాలను పరిశీలించినప్పుడు, ఈ కోర్టు పరిగణనలోకి తీసుకోవాల్సిన అంశం ఏమిటంటే, ఈ కేసు యొక్క వాస్తవాలు మరియు పరిస్థితులలో ఈ తీర్పు సుస్థిరమైనది కాదా?

7. ప్రత్యర్థుల వాదనలను అర్థం చేసుకోవడానికి, చట్టంలోని సంబంధిత నిబంధనలను ప్రస్తావించడం సముచితం కావచ్చు. ఇండియన్ ఎవిడెన్స్ యాక్ట్ లోని సెక్షన్ 65-బిలోని నిబంధనలకు అనుగుణంగా ఎలక్ట్రానిక్ రికార్డులలోని అంశాలను రుజువు చేయవచ్చని, వాటిని

సిద్ధంగా రిఫరెన్స్ కోసం ఇక్కడ పునరుత్పత్తి చేయవచ్చని ఇండియన్ ఎవిడెన్స్ యాక్ట్ లోని సెక్షన్ 65-ఎ చెబుతోంది. 65-బి. ఎలక్ట్రానిక్ రికార్డుల ఆమోదయోగ్యత.—

(1) ఈ చట్టంలో ఏవైనా ఉన్నప్పటికీ, ఒక కాగితంపై ముద్రించబడిన, కంప్యూటర్ ఉత్పత్తి చేసే ఆప్టికల్ లేదా మాగ్నెటిక్ మీడియాలో నిల్వ చేయబడిన, రికార్డ్ చేయబడిన లేదా కాపీ చేయబడిన ఎలక్ట్రానిక్ రికార్డులో ఉన్న ఏదైనా సమాచారం కూడా ఒక డాక్యుమెంట్ గా పరిగణించబడుతుంది, ఈ విభాగంలో పేర్కొన్న షరతులు ప్రశ్నార్థకమైన సమాచారం మరియు కంప్యూటర్ కు సంబంధించి సంతృప్తి చెందితే మరియు ఏదైనా ప్రొసీడింగ్స్ లో అనుమతించబడతాయి. ఒరిజినల్ యొక్క ఏవైనా విషయాలకు సాక్ష్యంగా లేదా దానిలో పేర్కొన్న ఏదైనా వాస్తవానికి సాక్ష్యంగా తదుపరి రుజువు లేదా ఉత్పత్తి లేకుండా, ప్రత్యక్ష సాక్ష్యం ఆమోదయోగ్యంగా ఉంటుంది.

(2) కంప్యూటర్ అవుట్ పుట్ కు సంబంధించి సబ్ సెక్షన్ (1)లో పేర్కొన్న షరతులు ఈ క్రింది విధంగా ఉండాలి, అవి:-

(ఎ) కంప్యూటర్ వాడకంపై చట్టబద్ధమైన నియంత్రణ కలిగి ఉన్న వ్యక్తి ఆ కాలంలో క్రమం తప్పకుండా నిర్వహించే ఏదైనా కార్యకలాపాల ప్రయోజనాల కోసం సమాచారాన్ని నిల్వ చేయడానికి లేదా ప్రాసెస్ చేయడానికి కంప్యూటర్ క్రమం తప్పకుండా ఉపయోగించిన కాలంలో సమాచారాన్ని కలిగి ఉన్న కంప్యూటర్ అవుట్ పుట్ కంప్యూటర్ ద్వారా ఉత్పత్తి చేయబడింది;

(బి) పైన పేర్కొన్న కాలంలో, ఎలక్ట్రానిక్ రికార్డులో ఉన్న రకం లేదా ఆ విధంగా ఉన్న సమాచారం ఏ రకమైన నుండి పొందబడింది అనే సమాచారాన్ని ఆ కార్యకలాపాల యొక్క సాధారణ సమయంలో క్రమం తప్పకుండా కంప్యూటర్లో పేడ్ చేస్తారు;

(సి) ఆ కాలపు భౌతిక భాగం అంతటా, కంప్యూటర్ సరిగ్గా పనిచేస్తోంది లేదా కాకపోతే, ఆ కాలంలో అది సరిగ్గా పనిచేయని లేదా పనిచేయని ఏదైనా కాలానికి సంబంధించి, ఎలక్ట్రానిక్ రికార్డును లేదా దాని కంటెంట్ యొక్క ఖచ్చితత్వాన్ని

ప్రభావితం చేసే విధంగా లేదు; మరియు ఎలక్ట్రానిక్ రికార్డులో ఉన్న సమాచారం పునరుత్పత్తి చేయబడుతుంది లేదా ఆ కార్యకలాపాల యొక్క సాధారణ సమయంలో కంప్యూటర్ లోకి ఫీడ్ చేయబడిన అటువంటి సమాచారం నుండి తీసుకోబడుతుంది.

(3) ఏ కాలంలోనైనా, సబ్ సెక్షన్ (2) యొక్క క్లాజ్ (ఎ) లో పేర్కొన్న విధంగా ఆ కాలంలో క్రమం తప్పకుండా నిర్వహించబడే ఏదైనా కార్యకలాపాల ప్రయోజనాల కోసం సమాచారాన్ని నిల్వ చేయడం లేదా ప్రాసెస్ చేసే పనిని కంప్యూటర్లు క్రమం తప్పకుండా నిర్వహిస్తాయి, (ఎ) ఆ కాలంలో పనిచేసే కంప్యూటర్ల కలయిక ద్వారా; లేదా (బి) ఆ కాలంలో వరుసగా పనిచేస్తున్న వివిధ కంప్యూటర్ల ద్వారా; లేదా (సి) ఆ కాలంలో వరుసగా పనిచేసే కంప్యూటర్ల యొక్క వివిధ కలయికల ద్వారా; లేదా (డి) ఆ కాలంలో వరుస కార్యకలాపాలకు సంబంధించిన ఏ విధంగానైనా, ఒకటి లేదా అంతకంటే ఎక్కువ కంప్యూటర్లు మరియు ఒకటి లేదా అంతకంటే ఎక్కువ కంప్యూటర్ల కలయికలు ఏ క్రమంలో జరిగినా, ఆ కాలంలో ఆ ప్రయోజనం కోసం ఉపయోగించిన అన్ని కంప్యూటర్లు ఒకే కంప్యూటర్ గా పరిగణించబడతాయి; మరియు కంప్యూటర్ కు సంబంధించిన ఈ విభాగంలోని రిఫరెన్స్ లు తదనుగుణంగా నిర్వచించబడతాయి.

(4) ఏదైనా ప్రొసీడింగ్స్ లో ఈ సెక్షన్ ద్వారా సాక్ష్యంగా స్టేట్ మెంట్ ఇవ్వాలనుకుంటే, ఈ క్రింది పనుల్లో దేనినైనా చేసే సర్టిఫికేట్, అనగా:-

(ఎ) ప్రకటనను కలిగి ఉన్న ఎలక్ట్రానిక్ రికార్డును గుర్తించడం మరియు దానిని ఉత్పత్తి చేసిన విధానాన్ని వివరించడం;

(బి) ఎలక్ట్రానిక్ రికార్డు కంప్యూటర్ ద్వారా ఉత్పత్తి చేయబడిందని చూపించడానికి తగిన విధంగా ఆ ఎలక్ట్రానిక్ రికార్డు ఉత్పత్తిలో పాల్గొన్న ఏదైనా పరికరం యొక్క వివరాలను ఇవ్వడం;

(సి) సబ్ సెక్షన్ (2)లో పేర్కొన్న షరతులకు సంబంధించిన ఏదైనా విషయాలతో వ్యవహరించడం మరియు సంబంధిత పరికరం యొక్క నిర్వహణ లేదా సంబంధిత

ఎవిడెన్స్ ద్వారా ఎలక్ట్రానిక్ రికార్డును సాక్ష్యంలో అనుమతించరాదని సుప్రీంకోర్టు అభిప్రాయపడింది. చట్టంలోని సెక్షన్ 65-బి కింద అవసరాలు తీరకపోతే.. సి.డి, వి.సి.డి, చిప్ మొదలైన వాటి విషయంలో డాక్యుమెంట్ తీసుకునే సమయంలో పొందిన ఎవిడెన్స్ యాక్ట్ లోని సెక్షన్ 65-బి ప్రకారం ధ్రువీకరణ పత్రంతో పాటు, ఆ ఎలక్ట్రానిక్ రికార్డుకు సంబంధించిన ద్వితీయ సాక్ష్యం అనుమతించబడదని గౌరవనీయ సుప్రీంకోర్టు స్పష్టంగా పేర్కొంది. ఎవిడెన్స్ యాక్ట్ సెక్షన్ 62 ప్రకారం ఎలక్ట్రానిక్ రికార్డును ప్రాథమిక సాక్ష్యంగా ఉపయోగిస్తే, ఎవిడెన్స్ యాక్ట్ సెక్షన్ 65-బిలోని షరతులను పాటించకుండా, సాక్ష్యాలలో అది ఆమోదయోగ్యంగా ఉంటుందని సుప్రీంకోర్టు తీర్పులోని 26వ పేరాలో స్పష్టం చేసింది.

9. సోనూ @ అమర్ వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ హరియాణా కేసులో సుప్రీంకోర్టులో అప్పీల్ దశలో ఎలక్ట్రానిక్ రికార్డులకు అనుమతి లేదంటూ దాఖలైన అభ్యంతరానికి సంబంధించి సుప్రీంకోర్టు ఒక సమస్యను పరిష్కరించింది. ఈ కేసులో ఎవిడెన్స్ యాక్ట్ సెక్షన్ 65-బి ప్రకారం ధ్రువీకరణ పత్రం లేకుండానే మొబైల్ ఫోన్ల కాల డిటైల్ రికార్డ్స్ (C.D.Rs) ట్రయల్ కోర్టులో దాఖలు చేశారు. హైకోర్టులో అప్పీలేట్ దశలో కూడా ఎలాంటి అభ్యంతరాలు తీసుకోలేదు. ఈ కేసుకు సంబంధించిన వాస్తవాలు, పరిస్థితులను పరిగణనలోకి తీసుకున్న సుప్రీంకోర్టు, C.D.Rs అభ్యంతరాన్ని స్వీకరించి, సర్టిఫికేట్ లేకుండా మార్క్ చేస్తే, లోపాన్ని సరిదిద్దడానికి కోర్టు అవకాశం ఇచ్చి ఉండేదని అభిప్రాయపడింది. స్వతహాగా ఆమోదయోగ్యం కాని ఒక డాక్యుమెంటును ఆమోదించడం అనేది అప్పీలేట్ దశలో చేపట్టదగిన అంశమని, ఎందుకంటే ఇది ప్రాథమిక సమస్య అని, రుజువు చేసే విధానం లేదా పద్ధతి విధానపరమైనదని, విచారణలో తీసుకోకపోతే అభ్యంతరాలను అప్పీలేట్ దశలో అనుమతించలేమని, C.D.Rs అభ్యంతరాన్ని విశ్వసనీయం కాదని సుప్రీంకోర్టు అభిప్రాయపడింది. ఎవిడెన్స్ యాక్ట్ లోని సెక్షన్ 65-బి(4) కింద సూచించిన ప్రక్రియను ఉల్లంఘించిన కారణంగా, అభ్యంతరాలు రుజువు చేసే విధానం లేదా పద్ధతికి సంబంధించినవి కాబట్టి, దాని ముందు లేవనెత్తడానికి అనుమతించబడవు.

10. కర్ణాటక లోకాయుక్త పోలీస్ స్టేషన్, బెంగళూరు వర్సెస్ ఎం.ఆర్.హిరేమర్ సుప్రాసు ప్రస్తావించారు, ఇందులో క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ సెక్షన్ 482 కింద దాఖలైన పిటిషన్లో కర్ణాటక హైకోర్టు ఇచ్చిన తీర్పుకు వ్యతిరేకంగా అప్పీలుకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడింది. చార్జిషీట్ దాఖలు చేసిన దశలో సాక్ష్యాధారాల చట్టంలోని సెక్షన్ 65-బి(4) కింద ధ్రువీకరణ పత్రాన్ని

సమర్పించకపోవడం ప్రాసిక్యూషన్ కు ప్రాణాంతకమని పేర్కొంటూ హైకోర్టు ఈ పిటిషన్ ను అనుమతించింది. గౌరవనీయ సుప్రీంకోర్టు సంబంధిత చట్ట నిబంధనలను మరియు అన్వర్ పివి వర్సెస్ పికె బషీర్ మరియు ఇతరుల తీర్పును ప్రస్తావిస్తూ, తీర్పులోని 14 మరియు 15 పేరాలలో సుప్రాను ఈ క్రింది విధంగా ప్రస్తావించింది:-

14. సెక్షన్ 65బిలోని నిబంధనలు అన్వర్ పివి వర్సెస్ పికె బషీర్ త్రిసభ్య ధర్మాసనం ముందు చర్చకు వచ్చాయి. సెక్షన్ 59 మరియు 65-ఎ దృష్ట్యా, ఎవిడెన్స్ యాక్ట్ కింద ఎలక్ట్రానిక్ రికార్డ్ ద్వారా ఏదైనా డాక్యుమెంటరీ సాక్ష్యాన్ని సెక్షన్ 65-బి కింద సూచించిన ప్రక్రియ ప్రకారం మాత్రమే రుజువు చేయవచ్చు. సెక్షన్ 65-బి ఎలక్ట్రానిక్ రికార్డు యొక్క ఆమోదయోగ్యత గురించి వివరిస్తుంది. కంప్యూటర్ ద్వారా సృష్టించబడిన ఎలక్ట్రానిక్ రూపంలో ద్వితీయ సాక్ష్యాలను పవిత్రం చేయడమే ఈ నిబంధనల ఉద్దేశం. సెక్షన్ 65 బి (4) ఈ సెక్షన్ ద్వారా సాక్ష్యంగా స్టేట్మెంట్ ఇవ్వాలనుకునే ఏ ప్రొసీడింగ్లోనైనా ఆకర్షించబడుతుంది. సబ్ సెక్షన్ (4) లోని ఈ కోణాన్ని నొక్కిచెబుతూ, ఎలక్ట్రానిక్ రికార్డును సాక్ష్యంగా ఉపయోగించడానికి ప్రయత్నించినప్పుడు ధృవీకరణ పత్రాన్ని సమర్పించాల్సిన అవసరం ఏర్పడుతుందని అన్వర్ తీర్పు పేర్కొంది. తీర్పులోని ఈ క్రింది సారాంశంలో ఈ విషయం స్పష్టం చేయబడింది : అన్నిటికంటే ముఖ్యంగా, అటువంటి సర్టిఫికేట్ కంప్యూటర్ ప్రింటవుట్, కాంపాక్ట్ డిస్క్ (సిడి), వీడియో కాంపాక్ట్ డిస్క్ (విసిడి), పెన్ డ్రైవ్ మొదలైన ఎలక్ట్రానిక్ రికార్డుతో పాటు ఉండాలి, దీనికి సంబంధించి సాక్ష్యంగా స్టేట్మెంట్ ఇవ్వాలనుకుంటే, దానిని సాక్ష్యంగా సమర్పించినప్పుడు. మూలం మరియు ప్రామాణికతను నిర్ధారించడానికి ఈ రక్షణలన్నీ తీసుకోబడతాయి, ఇవి ఎలక్ట్రానిక్ రికార్డుకు సంబంధించిన రెండు హాల్మార్కు సాక్ష్యంగా ఉపయోగించబడతాయి. ఎలక్ట్రానిక్ రికార్డుల ట్యాంపరింగ్, మార్పు, ట్రాన్స్ పొజిషన్, ఎక్సిషన్ వంటి వాటికి గురయ్యే అవకాశం ఉన్నందున, అటువంటి రక్షణలు లేకుండా, ఎలక్ట్రానిక్ రికార్డుల రుజువు ఆధారంగా మొత్తం విచారణ న్యాయాన్ని అపహాస్యం చేయడానికి దారితీస్తుంది.

15. ఇదే అభిప్రాయాన్ని కేంద్ర ప్రభుత్వ ద్వీసభ్య ధర్మాసనం, సీడీఆర్ రవీంద్ర వి దేశాయ్ 4వ న్యాయమూర్తులు పునరుద్ధాటించారు. గతంలో సెక్షన్ 65బీ కింద ధ్రువీకరణ పత్రం సమర్పించకపోవడం సరిదిద్దుకోదగిన లోపమని సుప్రీంకోర్టు స్పష్టం చేసింది. సోనూ అలియాస్ అమర్ వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ హరియాణా కేసులో గతంలో ఇచ్చిన తీర్పుపై కోర్టు ఆధారపడింది: ఈ కోర్టు ధ్రువీకరించినట్లుగా, పత్రాన్ని గుర్తించే దశలో లోపాన్ని నయం చేయవచ్చా అనేది కీలకమైన పరీక్ష. ప్రస్తుత కేసుకు ఈ పరీక్షను వర్తింపజేస్తూ, ధ్రువీకరణ పత్రం లేకుండా సీడీఆర్ లను మార్క్ చేయడంపై అభ్యంతరాలు వ్యక్తమైతే, లోపాన్ని సరిదిద్దడానికి ప్రాసిక్యూషన్ కు కోర్టు అవకాశం ఇచ్చి ఉండేది.

11. ఎవిడెన్స్ యాక్ట్ లోని సెక్షన్ 65-బి యొక్క తప్పనిసరి ఆవశ్యకతలను సంతృప్తి పరచకపోతే ఎలక్ట్రానిక్ రికార్డులను సాక్ష్యంగా అంగీకరించలేమని గౌరవనీయ సుప్రీంకోర్టు యొక్క పై నిర్ణయాలను పరిశీలిస్తే స్పష్టమవుతుంది.

12. ప్రస్తుత కేసులో పిటిషనర్ ఎవిడెన్స్ యాక్ట్ సెక్షన్ 65-బి కింద పేర్కొన్న షరతులను నెరవేర్చలేదని, ఆ సెక్షన్ కింద ధ్రువీకరణ పత్రాన్ని సమర్పించడంలో విఫలమయ్యారని ట్రయల్ జడ్జి తీసుకున్న అభిప్రాయాన్ని తప్పు పట్టలేం. అయితే సాక్ష్యాధారాల చట్టంలోని సెక్షన్ 65-బి(4) ప్రకారం సీడీతో కూడిన ఫోటోలు, ఈ-మెయిల్ ఆన్ లైన్ కాపీతో కూడిన పత్రాలు ధ్రువీకరణ పత్రంతో జత చేయకపోతే సుప్రీంకోర్టు ఇచ్చిన తీర్పుల్లో పిటిషనర్ కు అవకాశం కల్పించాల్సి ఉంటుంది. అంతేగాక, పిటిషనర్ తరపు న్యాయవాది సరిగ్గా వాదించినట్లుగా, పత్రాలను మార్క్ చేయడానికి ముందే సి.డి మొదలైన వాటితో ఫోటోలను సేకరించే విధానాన్ని నిర్ధారించడంలో పిటిషనర్ విఫలమయ్యారని ట్రయల్ జడ్జి అభిప్రాయపడ్డారు. పిటిషనర్ దాఖలు చేసిన ఐపెను మునుపటి ప్రీసైడింగ్ అధికారి స్వీకరించడానికి నిరాకరించినందున అది చెల్లదని మొదటి ప్రతివాది తరపు న్యాయవాది వాదించినప్పటికీ, ఆ మేరకు ఎటువంటి ఉత్తర్వు లేదా ఆధారాలు లేనందున ఈ కోర్టు ఆ సమర్పణను అంగీకరించడానికి మొగ్గు చూపడం లేదు. ఎవిడెన్స్ యాక్ట్ లోని సెక్షన్ 65-బి(4) ప్రకారం ధ్రువీకరణ పత్రం లేనప్పుడు, ఎలక్ట్రానిక్ రికార్డును సాక్ష్యంగా అంగీకరించలేమని, అదే సరిదిద్దదగిన లోపం కాబట్టి, లోపాన్ని సరిదిద్దడానికి పిటిషనర్ కు వీలుగా కేసును రిమాండ్ చేయడం సముచితమని 1వ ప్రతివాది తరపు న్యాయవాది చేసిన

వాదనలతో ఈ కోర్టు పూర్తిగా ఏకీభవిస్తోంది. దీని ప్రకారం రివిజన్ కింద జారీ చేసిన ఉత్తర్వులను కొట్టివేసి, ఎవిడెన్స్ యాక్ట్ లోని సెక్షన్ 65-బి(4) ప్రకారం పిటిషనర్ కు షరతులను నెరవేర్చే అవకాశం కల్పించిన తర్వాత తగిన ఉత్తర్వులు జారీ చేయడానికి ఈ విషయాన్ని ట్రయల్ జడ్జికి పంపుతారు.

13. తదనుగుణంగా రివిజన్ పిటిషన్ కు అనుమతి ఉంది. మార్క్ చేయమని కోరిన డాక్యుమెంట్ల యొక్క రుజువు, ప్రామాణికత మరియు ఆమోదయోగ్యతపై ఈ కోర్టు ఎటువంటి అభిప్రాయాన్ని వ్యక్తం చేయలేదని మరియు ఈ కోర్టు చేసిన పరిశీలనలు ఏవైనా ఉంటే, చట్టానికి అనుగుణంగా తగిన ఉత్తర్వులను జారీ చేసే స్వేచ్ఛ అనుభవజ్ఞుడైన ట్రయల్ జడ్జికి ఉందని స్పష్టం చేయబడింది. ఖర్చులకు సంబంధించి ఎలాంటి ఆర్డర్ ఉండదు. దీనికి కొనసాగింపుగా, పెండింగ్ లో ఉన్న ఇతర దరఖాస్తులు ఏవైనా ఉంటే మూసివేయబడతాయి.

నినాల జయసూర్య, జె.

తేది: .06.2022

IS

గౌరవనీయులైన శ్రీ జస్టిస్ నిఘానాల జయసూర్య

సివిల్ రివిజన్ పిటిషన్ నెం.1319 ఆఫ్ 2021

తేది: .06.2022

IS